

Jovan Prelić¹, Branko Nešić², Tamara Gajić³

Abstrakt

Na shvatanje da prioritetne aktivnosti nacionalnih i međunarodnih računovodstvenih institucija treba da budu na planu uspostavljanja i izgradnje računovodstvenih načela i standarda (pomenutih načela i standarda moraju da se pridržavaju kompanije prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja, da bi se obezbedilo verno polaganje računa i obezbedila neophodno potrebna uporedivost, kao i na planu upoređenja revizorske tehnike i metodologije, kako bi verifikovani finansijski izveštaji postali neophodna informaciona osnova za sve vlasnike deonica) najviše je uticala okolnost da su finansijski izveštaji nezaobilazna informaciona osnova korisnicima računovodstvenih informacija (internim i eksternim), prilikom ocene imovinskog, finansijskog i rentabilitetnog položaja kompanija.

Kao rezultat potrebe za harmonizacijom računovodstvenih satandarda u americi i evropi formiran je veliki broj asocijacija, a delokrug rada i aktivnosti koje ove asocijacije sprovode prikazane su u samom radu

Ključne reči: računovodstvo, harmonizacija, asocijacija, standardi.

Uvod

Globalizacija privređivanja uslovila je da nacionalne i međunarodne asocijacije računovođa, uključujući i revizore postanu neminovnost. Nekoliko institucija u svetu učestvovalo je u naporima da se harmonizuje ili standardizuje računovodstvo, pri čemu su i tržišni faktori tome značajno doprinosili.

Harmonizacija finansijskog izveštavanja zasnovana je na obavezi da svoje finansijske izvaštaje pripremaju i prezentuju za eksterne korisnike, u tom smislu, može se smatrati da je osnovna ideja da se postigne što veća računovodstvena jednoobraznost i svodnost.

Harmonizacija⁴ je proces povećavanja kompatibilnosti računovodstvenih praksi putem utvrđivanja granica dozvoljenog stepena odstupanja (razlika). Standardizacija⁵

¹ Jovan Prelić, Univerzitet odbrane, Ulica Pavla Jurišića Šturma br. 33, Beograd, Srbija.

² Branko Nešić, Doktorant na Univerzitetu za poslovne studije Banja Luka, Republika Srpska, BiH

³ Tamara Gajić, Fakultet organizacionih nauka u Beogradu, Master studije, Ulica Jove Ilića br. 154, Republika Srbija

računovodstvenih praksi je nešto uži pojam i podrazumeva korišćenje rigidnog i relativno uskog skupa pravila.

Danas u svetu postoji mnogo međunarodnih asocijacija koje se bave harmonizacijom računovodstvenih standarda.

U radu su obrađene neke od računovodstvenih asocijacija koje postoje na evropskom području.

Pored pomenutih institucija i druge institucije koje se bave privredom, trgovinom i računovodstvom imaju harmonizaciju u delokrugu svog rada (u većoj ili manjoj meri).

Međunarodne evropske računovodstvene asocijacije

Na prostoru Evrope deluje više međunarodnih računovodstvenih asocijacija. U ovom radu su obrađene dve koje imaju najviše članova, a samim tim i najveći uticaj.

EAA - Evropska računovodstvena asocijacija

EAA (European Accounting Association) je međunarodna neprofitna asocijacija koja predstavlja asocijacije profesionalnih računovođa iz evropskih zemalja, uključujući svih 28 država članica EU. Članstvo EAA čini preko 800.000 profesionalnih računovođa, koji rade u javnoj praksi (računovodstvenim firmama, preduzećima, državnim organima i prosveti) i svojim radom doprinose efikasnosti, transparentnosti i održivosti evropske privrede.

Takođe ima za cilj razvoj odnosa sa svim drugim profesionalnim i istraživačkim udruženjima koja su aktivna u oblasti računovodstva, kao i sa evropskim ili međunarodnim komitetima i vlastima koji se bave političkim odlučivanjem u ovoj oblasti.

Od osnivanja 1977. godine, EAA (European Accounting Association) je imala veliki uticaj na istraživačku zajednicu širom Evrope. Prošli su dani kada su samo nekoliko računovodstvenih akademika znali svoje kolege iz drugih zemalja. EAA je uspostavila sigurnu i razvijenu mrežu mreža koja okuplja sve računovodstvene istraživače zainteresovane za širi evropski koncept o svom predmetu i istraživačkim interesima.

Proučava razlike u računovodstvenim sistemima i pokušava da doprinese njihovom otklanjanju. Uticajan u Briselu, povezan sa EU i savetuje Komisiju EU oko privrednog zakonodavstva i harmonizacije računovodstva. 2001. imao odlučujuću ulogu prilikom osnivanja EFRAG (European Financial Reporting Advisory Group),

⁴ Reč „harmonizacija“ ima veze sa transnacionalnom legislativom koja potiče iz EU

⁵ Reč „standardizacija“ se odnosi na aktivnosti Odbora za međunarodne računovodstvene standarde (International Accounting Standards Board – IASB, bivši IASC)

koja savetuje Komisiju EU u vezi prihvatanja novih ili revidiranih IASB⁶-ovih standarda Od 1989. bavi se i računovodstvenom praksom u Istočnoj Evropi.

Evropska računovodstvena asocijacija koristi sledeće načine da ispuni svoje ciljeve: Godišnji Kongres, Doktorski kolokvijum, Časopisi "Evropski računovodstveni pregled" i "Računovodstvo u Evropi", Imenik članstva, Online Market, Veb sajt, Radionice i seminari.

EFRAG - Evropska savetodavna grupa za finansijsko izveštavanje

EFRAG - Evropska savetodavna grupa za finansijsko izveštavanje - je privatno udruženje osnovano 2001. Godine, podsticanjem Evropske komisije da služi javnom interesu. Njene članice su države članice EU i nacionalne organizacije koje imaju znanje i interesovanje za razvoj MSFI i koje doprinose efikasnosti tržišta kapitala.

Misija EFRAG je da služi evropskom javnom interesu razvijajući i promovišući evropske stavove u oblasti finansijskog izveštavanja i obezbeđivanjem da se ovi stavovi pravilno razmatraju u procesu utvrđivanja standarda IASB-a i u srodnim međunarodnim debatama. EFRAG na kraju pruža savete Evropske komisije o tome da li novoformirani ili revidirani MSFI ispunjavaju kriterijume iz Uredbe IAS o odobrenju za njihove korišćenje u EU, uključujući i to da li će odobravanje biti pogodno za evropsko javno dobro.⁷

Javna odgovornost je osigurana, s jedne strane, od strane upravljanja EFRAG-om, a sa druge sa EFRAG-ovim procesom. EFRAG je odgovorna široj javnosti i evropskim institucijama kroz otvoreni i transparentan proces; uključujući javne konsultacije o svojim stavovima; transparentnost rada EFRAG-a; javni sastanci tehničke ekspertske grupe EFRAG i odbora EFRAG, dokumenti javnih odbora dnevnog reda EFRAG i otvoreni procesi nominacije. EFRAG objavljuje svake godine godišnji pregled o svojim aktivnostima i prezentaciji finansija prošle godine. Finansiranje Evropske komisije donosi poboljšani pregled aktivnosti i troškova EFRAG-a, uključujući objavljivanje revidiranih godišnjih računa i detaljnih izvještaja o radu na Evropskoj komisiji.

Finansiranje EFRAG-a potiče od javnog sektora (Evropske unije) i od privatnog sektora (članske organizacije EFRAG-a). Finansiranje Evropske komisije odobrava se putem godišnjih ugovora o bespovratnoj pomoći. Finansiranje od strane članica uključuje i doprinose u gotovini (obezbeđene EFRAG u skladu sa podzakonskim

⁶ Odbor za međunarodne računovodstvene standarde (IASB), sa sedištem u Londonu, počeo je da radi 2001. godine. IASB se obavezao da u javnom interesu razvije skup visokokvalitetnih, globalnih računovodstvenih standarda koji zahtevaju transparentnost i uporedivost informacije u opštim finansijskim izveštajima. Da bi se postigli ovi ciljevi, IASB sarađuje sa nacionalnim stvaraocima standarda u cilju postizanja konvergencije računovodstvenih standarda širom sveta.

⁷ <http://www.efrag.org/>

aktima EFRAG-a) i u naturi (članstvo u različitim grupama - EFRAG odbor, EFRAG i njihove radne grupe i savetodavni odbori - besplatno).

EFRAG je član Međunarodne federacija računovođa (IFAC) i odbora za međunarodne računovodstvene standarde (IASB) i ima bilateralne odnose sa regionalnim ili nacionalnim grupama zainteresovanim i uključenim u razvoj MSFI.

U junu 2014. godine, Generalna skupština EFRAG-a odobrila je nove statute EFRAG i interna pravila EFRAG-a na dan 31. oktobra stupila na snagu i uspostavila privremeni odbor za imenovanja za izbor i preporuku kandidata za novi EFRAG odbor. Dana 31. oktobra 2014. godine došlo je do proceduralnih koraka, čime je stupila na snagu trenutna struktura EFRAG. U skladu sa revidiranim internim pravilima EFRAG, stvoren je novi EFRAG odbor koji je odgovoran za: : usvajanje finansijskih izveštaja i budžeta za narednu godinu, Imenovanje predsednika, potpredsednika i članova odbora. Predsednik Odbora imenuje Evropska komisija nakon što sasluša Savet Evropske unije i Evropski parlament; Sprovođenje opšTEG nadzora nad odborom, uz poštovanje isključive odgovornosti odbora za stavove koje se odnose na sva pitanja finansijskog izveštavanja.

Grupa tehničkih eksperata EFRAG (EFRAG TEG) pruža tehnički savet Odboru EFRAG. EFRAG TEG pruža svoja profesionalna procena, argumente i tehničku analizu zasnovanu na svojoj tehničkoj ekspertizi i EFRAG-ovom propisanom postupku. Savet EFRAG TEG-a tada predstavlja deo dnevnog reda odbora odbora EFRAG za finalizaciju i usvajanje. EFRAG TEG takođe pruža doprinose istraživačkim aktivnostima EFRAG na areni finansijskog izveštavanja u aktivnim projektima koje je pokrenuo Odbor EFRAG. Očekuje se da će EFRAG TEG dostaviti dobre tehničke presude podržane obrazloženim mišljenjima bez obzira na posebne interese članova ili organizacija za imenovanje. Očekuje se da će EFRAG TEG imati najmanje deset fizičkih sastanaka svake godine u prosjeku u trajanju od tri dana. Potpuna lista članova EFRAG TEG-a dostupna je na veb stranici EFRAG-a.⁸

EFRAG se sastaje kvartalno sa konsultativnim forumom evropskih nacionalnih standarda za raspravu o aktuelnim pitanjima vezanim za evropsko finansijsko izvještavanje, glavnim predlozima u vezi sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) i sopstvenim proaktivnim radom EFRAG-a. Ovi sastanci su dizajnirani kako bi se osiguralo da EFRAG predstavlja evropski pogled na ova pitanja, uključujući pružanje inputa na Savetodavni forum za računovodstvene standarde (ASAF).

EFRAG je objavio publikaciju Uvod u EFRAG, brošuru koja ukratko opisuje kako organizacija isporučuje svoj mandat da bude evropski glas u finansijskom izvještavanju.

⁸ <https://www.iasplus.com/en/resources/regional/efrag>

Računovdštvene asocijacije Velike Britanije

Sistem računovodstva koji je zastupljen u Velikoj Britaniji, imao je veliki uticaj na formiranje sistema u njenim nekadašnjim kolonijama. Tako danas, iako su mnoge države razvile sopstvene računovodstvene propise i standarde, može se videti veliki britanski uticaj. U radu su obrađene su dve najuticajnije asocijacije koje danas postoje i rade.

ACCA - Udruženje sertifikovanih računovođa Velike Britanije

ACCA je udruženje sertifikovanih računovođa sa sedištem u Velikoj Britaniji (Association of Chartered Certified Accountants)⁹. ACCA je pandan srpskom Savezu računovođa i revizora Srbije (www.srrs.rs). ACCA je najveća organizacija profesionalnih sertifikovanih računovođa na svetu i ima oko 154.000 članova. ACCA izdaje sertifikat za Chartered Certified Accountants (ovlašćeni računovođa). Da bi dobili sertifikat potrebno je da se položi 10-ak veoma ozbiljnih i zahtevnih ispita iz računovodstva i srodnih oblasti. Polaganje je isključivo pismeno, na engleskom, kao i ovlašćenim centrima kao što je British Council. Obično je potrebno dve godine intezivnog rada da se završi ACCA. Što se tiče ulaznih kvalifikacija (stepen stručne spreme) ne postoje nikakvi posebni zahtevi. Ako bi poredili težinu završavanja ACCA u odnosu na Ekonomski fakultet, procena je da je polaganje ACCA po težini jednako 2-godišnjoj posleddiplomskoj specijalizaciji (magistarski, 7. godina fakulteta i sl.).

ACCA sertifikat nije međunarodno priznat jer ne postoji svetska međunarodna organizacija za priznavanje. Sa druge strane, ACCA je izuzetno poznat u poslovnom svetu i praktično je postao jedna vrsta (nepriznatog) standarda. ACCA je udruženje sa sedištem u Velikoj Britaniji, a sama Velika Britanija je svetski poznata po svom izvanrednom obrazovnom sistemu (Oksford, Kembridž). U Velikoj Britaniji postoje profesionalni sertifikati i za druge oblasti biznisa, kao što je CIM za Marketing, CIPS za Purchasing and Supply i sl.

ACCA je sertifikat vezan za računovodstvo (šef računovodstva). Sa druge strane, postoje i sertifikati za Upravljačko računovodstvo tj. kontroling (upravljačko računovodstvo, plan i analiza). Svi ovi sertifikati (ACCA, CIMA i sl.) se dobijaju na sličan način:

- Polaže se 10-ak ispita
- Polaganje je pismeno, na engleskom
- Potrebno je oko dve godine intezivnog učenja
- Troškovi su od 2.000 do 5.000 EUR¹⁰

⁹ www.accaglobal.com

¹⁰ <http://mcb.rs/recnik/acca-udruzenje-sertifikovanih-racunovoda-velike-britanije/>

ACCA je poznat širom sveta, osim u Nemačkoj i SAD. Nemačka i SAD imaju svoja posebna nacionalna profesionalna udruženja iz računovodstva odnosno upravljačkog računovodstva.

CIMA Udruženje upravljačkih računovođa Velike Britanije

CIMA je Chartered Institut of Management Accountants iz Velike Britanije odnosno Udruženje upravljačkih računovođa Velike Britanije. CIMA izdaje sertifikat za sertifikovanog upravljačkog računovođu. CIMA možemo pojednostavljeno nazvati i: Ovlašćeni controller iz Velike Britanije

CIMA se sastoji od 3 nivoa po 3 ispita. Na ispitima se proverava znanje iz oblasti:

- Enterprise (upravljanje organizacijom)
- Performance (upravljačko računovodstvo)
- Finance (Finansije)

Nakon što se svih 9 ispita položi, ide se na završni test (case study) a uz to se proverava i neophodno radno iskustvo da bi se dobio zvanični sertifikat ove organizacije.

Sontroller Akademie - Akademija kontrolinga Minhen

Sontroller Akademie¹¹ je trening institut koji je osnovao Albrecht Deyhle 1971. godine. SA je prvenstveno fokusirana na kontrolere. SA je koncentrisana na kontinuelnu edukaciju kontrolera, kako kroz otvorene tako i kroz in-house obuku. SA smatra da je kontinuelno učenje u polju kontrolinga proces konstantnog učenja i “brušenja” veština.

Sontroller Akademie je najpoznatija po Diploma programu koji se sastoji od 5 nivoa i koji je prošlo više od 50.000 nemačkih kontrolera.

MSV je jedina kompanija izvan Nemačke koja ima licencu za izvođenje svih 5 treninga. Osnovni treninzi Akademije kontrolinga koji se izvode na srpskom su:

Nivo 1: Kontroling sistem

Nivo 2: Alati kontrolinga

Nivo 3: Planiranje

Nivo 4: Psihologija u kontrolingu i izveštavanje

Nivo 5: Timski rad, analiza problema i prezentacije.¹²

Akademija je namenjena svim profesionalcima u kontrolingu i finansijama. Kontroleri, šefovi kontrolinga, plan i analiza, reporting, ekonomika, performans menadžement, izveštavanje, reporting, analitika, budžetiranje, kontroling prodaje, CAPEX controlling, fabrički kontroleri, IT controlling, business intelligence

¹¹ www.controllerakademie.de

¹² <http://mcb.rs/controlling/controlling-akademie-munich/>

analitičari, SAP owner ... Akademija je posebno korisna finansijskim direktorima (CFO) koji žele da prodube svoje znanje iz kontrolinga.

Sadržaj treninga¹³:

Nivo 1 – Kontroling sistem:

Postavljanje ciljeva, planiranje i navigacija – principi kontrolinga, holistički pristup kontrolingu, određivanje ROI targeta, odnos menadžera i kontrolera

Upravljačko računovodstvo: Kontrolerska kocka troškova, Full costing (DM, DL, MOH) ili marginal costing (VT, FT), planiranje troškova za cost centre, cene koštanja (product costing).

Donošenje odluka u kontrolingu: Miks proizvoda, rabat-koliko je potrebno dodatne količine, određivanje BEP (Break Even Point), analiza varijansa

strateško planiranje: strateško, operativno i reaktivno planiranje, BCG matrica, Quo vadis matrica, PLC (PLC Product Life Cycle), SWOT analiza, konkurentni profil, strateški plan

Uloga kontrolera: kontroler kao biznis partner menadžeru, organizacija sektora kontrolinga

Nivo 2 – Alati kontrolinga

Cena koštanja: formiranje cene koštanja, kupiti ili proizvoditi, Target costing, Target contribution, KANO model, Value i Cost drivers, 4K za određivanje prodajne cene

CAPEX controlling: NPV, IRR, Payback, DPP, PI analiza osetljivosti i primena u Excel; 10 zapovesti za Business case

Kontroling fiksnih troškova: ABC Activity Based Costing, ZBB Zero Based Budgeting, Saveti za kontrolu fiksnih troškova

Sales kontroling: portfolio kupaca, ABC/1-2-3 matrica, Prodajna platforma, koeficijenti transformacije, Customer P&L, holistički pristup prodajnog menadžera

Finansijski kontroling: 3 finansijska izveštaja (BU, BS, CF), 3 vrste Bilansa uspeha (cost summary, cost of sales, contribucion P&L), međusobna povezanost izveštaja, finansijski trougao (likvidnost, profitabilnost, zaduženost)

Kontrolisanje zasnovano na vrednosti: EVA Economic Value Added, EV Enterprise Value

Nivo 3 –Kontroling planiranje

SOF analiza kompanije: strategija, operativa (kontroling), finansije

¹³ <http://mcb.rs/trening/otvorene-obuke/controlling/akademija-controllinga/>

Priprema za budžet: analiza prethodnih izveštaja, predlog za poboljšanje izveštaja, dizajn okvira za budžet, ključni elementi biznis plana za novi proizvod, risk menadžment

Izrada budžeta: planirani MRA (Management Result Account), planirani Bilans uspeha po dve metode (cost summary i cost of sales), planirani Bilans stanja, Cash flow i racio analiza, planirani Biznis plan za novi proizvod, organizovanje sastanka za budžet, finansijska analiza

Trendovi u kontrolingu: Beyond budgeting, kontroler kao agent promene

Kontroling kontrolera: SWOT za kontrolera, konkurenti profil,

Nivo 4 – Psihologija u kontrolingu i izveštavanje

Psihologija u kontrolingu: holističko razmišljanje i delovanje u kontrolingu, MOVE model, psihologija u kontrolingu, komunikacija, timski rad i liderstvo, Međuljudski odnosi, lični faktori koji utiču na odnose, uputstvo za efekatan feedback menadžeru, planiranje promene ponašanja, vođenje zapisnika sa sastanka.

Izveštavanje u kontrolingu: Vizuelizacija u izveštavanju, IBCS pravila za izveštaje, Kontrolersko izveštavanje i timski rad, 10 pravila za kontrolerske izveštaje

Nivo 5 – Timski rad, analiza problema i prezentacija

Timski rad: Timski rad i rešavanje kompleksnih problema u timu, karakteristike visoko kvalitetnih timova, faze razvoja timova, smernice za uspešni timski rad, KPI za takmičenje ili saradnju u timovima

Analiza problema: prepoznavanje strukture problema, vrste problema u kompaniji, viđenje problema i uticaj na rezultat

prezentacija i moderacija: uloga prezentera i uloga moderatora, priprema prezentacije, tehnike vizualizacije, tehnike uveravanja i analize publike, tehnike postavljanja pitanja i koorijentacije, prepoznavanje, identifikovanje i upravljanje grupnim procesima, predstavljanje pred publikom u malim grupama i na plenarnim skupovima

MCB Menadžment Centar Beograd organizuje po programu i licenci Sontroller Akademie Munich treninge za Diploma program od 5 nivoa. Kompletni materijali su prevedeni na srpski i prilagođeni domaćoj terminologiji i okruženju. U Nemačkoj ne postoji zvanje sertifikovani kontroler kao što je slučaj u Velikoj Britaniji ACCA. Sa druge strane, Diploma program Controller Akademie je postao de facto standard za nemačke kontrolere.

Računovdstvene asocijacije u Farcuskoj

Ordre des experts comptable (OEC) - Udruženje ovlašćenih računovođa je najpoznatija profesionalna asocijacija računovođa u Francuskoj, koja se bavi pitanjima javnog računovodstva. OES ima znatno manje članova nego slične

institucije u Velikoj Britaniji i taj broj vrlo sporo raste. OES se ne bavi pitanjima revizije finansijskih izveštaja.

Compagnie nationale des commissaires aux comptes (CNCC) - Nacionalna revizorska kuća je udruženje ovlašćenih revizora koje je osnovano 1969. godine na zahtev ministarstva pravde. Do sredine 60-ih godina prošlog veka revizorska profesija u Francuskoj je bila veoma nerazvijena, pa čak nije bilo potrebno da revizor daje mišljenje o finansijskim izveštajima preduzeća. Nacionalni računovodstveni zakonik omogućio je CNCC -u da razvije ekstenzivan materijal koji služi kao uputstvo revizorima u planiranju i izvršavanju programa revizije.

Znatan deo članova CNCC istovremeno su i članovi OES-a. Posle usvajanja IV direktive EU (1983. godine), od revizora se traži da izveste da li godišnji računi pružaju istinit i pošten uvid, Iako je statutarna revizija u Francuskoj slična reviziji u drugim zemljama postoje i određene razlike, na primer, od revizora se traži da obavesti organe vlasti o eventualnim kriminalnim radnjama

Conseil national de la comptabilite (CNC) - Nacionalni savet računovodstva je osnovan 1947. godine pod okriljem ministarstva finansija i bavi se:

- Razvijanjem i objavljivanjem Opšteg računovodstvenog plana
- Publikovanjem direktiva o računovodstvenim pitanjima u vezi sa planom
- Razmatranjem i odobravanjem adaptacije plana u formi granskih računovodstvenih kodeksa
- Davanjem saveta prilikom prilagođavanja plana različitim primenama (u javnoj upravi i sl.)¹⁴

Nacionalni savet za računovodstvo (CNC) ima 105 članova od kojih je dve trećine iz privatnog sektora i računovodstvene profesije a trećina iz javnog sektora ili javnih institucija. CNC predstavlja veliki nacionalni savet za računovodstvo čija je namera da stvori nacionalni računovodstveni jezik razumljiv za sve koji su zainteresovani za finansijsko-računovodstvene informacije. Odluke CNC u vezi sa sprovođenjem Plana odobrava Vlada preko ministra finansija.

Commision des operations de bourse (COB) - Komisija berzanskih transakcija je francuski ekvivalent američkoj komisiji za hartije od vrednosti i berze, koji je osnovan 1967. godine sa zadatkom da vrši nadzor nad glavnom berzom kapitala (Pariska berza) i ostalim berzama. Aktivnost COB-a usmerena je ka finansijskom izveštavanju javnih kompanija i ka oceni prihvatljivosti godišnjih računa francuskih kompanija za međunarodno tržište kapitala.

¹⁴ http://w3.ekof.bg.ac.rs/nastava/komparativno_rac/2014/Komparativno4.ppt

Zaključak

Harmonizacija u EU povećala je poverenje u računovodstvo i reviziju, promovišući fer prikaz finansijskog stanja i rezultata poslovanja preduzeća. Korist od međunarodne harmonizacije imaju akcionari, berze, multinacionalne kompanije, računovodstvene firme, sindikati, poreske vlasti i dr. Područje za harmonizaciju finansijskog izveštavanja je široko, jer su razlike u međunarodnoj praksi velike. Prepreke harmonizaciji su takođe velike: tendencija zadržavanja nacionalnih specifičnosti, nedostatak moćne međunarodne institucije itd. IASC je za relativno kratko vreme publikovao niz MRS i smatra se institucijom koja je bila vrlo uspešna u nastojanjima da se smanje međunarodne razlike. Međunarodna tela su pod uticajem prakse u Velikoj Britaniji i SAD i najveći efekat njihovog rada oseća se u anglosaksonskim zemljama

Uvođenje međunarodnih računovodstvenih standarda u praksu niza drugih zemalja predstavlja problem, jer računovodstvena profesija nije razvijena, Pravila za finansijsko izveštavanje donose državni organe, Komisija EU se takođe bavila harmonizacijom tako što je donosila direktive i odredbe, posebno su značajne četvrta, sedma, osma i nova Računovodstvena direktiva

S obzirom da postoje međunarodne i lokalne t.j. nacionalne organizacije Računovođa i revizora isto tako postoji i lokalni i međunarodni standardi koji važe. SRRS, iako je uslovljen dejstvom raznih faktora društvene, kulturne i ekonomske prirode prihvatio je međunarodne računovodstvene standarde (MRS) koje je uglavnom razvijao IFAC, kao globalna organizacija profesionalnih računovođa, koja kroz svoje nezavisne odbore za postavljanje standarda objavljuje međunarodne standarde revizije, uveravanja, etike, edukacije i računovodstva javnog sektora koje koriste profesionalne računovođe i vlade širom sveta.

Literatura

1. Krstić, J., i dr. (2007), Finansijsko računovodstvo, Niš,
2. Milojević, S. D., (2006), Revizija finansijskih izveštaja, Beograd,
3. JRAS (2003), Etički kodeks za profesionalneračunovođe, prevod Savez računovođa i revizora Srbije, Beograd,
4. <http://www.ifac.org>
5. <http://www.ifac.org>
6. <http://www.ifac.org>
7. <https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/dodatni/129188.pdf>
8. <http://mcb.rs/recnik/acca-udruzenje-sertifikovanih-racunovoda-velike-britanije/>
9. <http://mcb.rs/recnik/cpa-certified-public-accountant-ovlasceni-racunovoda/>
10. <http://mcb.rs/controllers/controllers-akademie-munich/>
11. <http://mcb.rs/trening/otvorene-obuke/controllers/akademija-controllinga/>
12. http://w3.ekof.bg.ac.rs/nastava/komparativno_rac/2014/Komparativno4.ppt
13. <http://www.efrag.org/>
14. <https://www.iasplus.com/en/resources/regional/efrag>

15. <http://www.srrs.rs/>
16. <http://www.srrs.org/?strana=onama>
17. <http://www.rif.hr/>
18. <http://www.srr-fbih.org/>
19. Persson, T., Tabellini, G. (2000) Political Economics - Explaining Economic Policy, The MIT Press, 2000.
20. Spiro, D. (2014) Resource prices and planning horizons. Journal of Economic Dynamics and Control, vol. 48, no.11, pp. 159-175.

ACCOUNTING ASSOCIATION OF THE EUROPEAN AREA

Jovan Prelić¹⁵, Branko Nešić¹⁶, Tamara Gajić¹⁷

Abstract

Understanding that priority activities of national and international accounting institutions should be in the process of establishing and building accounting principles and standards (these principles and standards must be observed by companies when compiling financial statements, in order to ensure proper accountability and provide the necessary comparability, as well as in terms of comparing the audit technique and methodology, so that the verified financial statements become the necessary information base for all shareholders) was mostly affected by the fact that the financial statements are an indispensable information basis for users of accounting information (internal and external), in assessing the company's financial, financial and viability position.

As a result of the need for harmonization of accounting satellites in America and Europe, a large number of associations have been formed, and the scope of work and the activities carried out by these associations are shown in the work itself.

Ključne reči: *accounting, harmonization, association, standards.*

Datum dolaska (Date received): 24.06.2017

Datum prihvatanja (Date accepted): 11.07.2017

¹⁵ Jovan Prelić, University of Defense, Military Academy, Street Pavla Jurišić Šturma no. 33, Belgrade, Serbia.

¹⁶ Branko Nešić, University of Business Studies, Ulica Jovana Dučića br. 23a, Banja Luka, Republika Srpska.

¹⁷ Tamara Gajić, The Faculty of Organisational Sciences (FOS), University of Belgrade, Street Jove Ilića br. 154, Belgrade, Serbia.